

Lesbrief voor de bovenbouw van de basisschool bij *Jan Janse, piratenkapitein in Marokko*

Voor de leerkracht

Een van de meest belovende ontwikkelingen binnen het onderwijs is het toepassen van het concept van de Meervoudige Intelligentie. Kort gezegd komt het erop neer dat een mens niet op één, maar op verschillende manieren intelligent kan zijn. Op basis van langdurig onderzoek zijn acht intelligenties vastgesteld. Leerlingen op school zijn dus op verschillende manieren knap.

Deze lesbrief past het concept van de Meervoudige Intelligentie toe. Bij elk van de acht intelligenties is een lessuggestie gemaakt. Waar het mogelijk was, heb ik intelligenties samengevoegd.

Naast het concept van de Meervoudige Intelligentie kunt u in deze lesbrief ook aspecten van coöperatief leren ontdekken: de leerkracht biedt de leerlingen didactische structuren aan, waarbinnen ze samen een probleem oplossen of een opdracht tot een goed einde trachten te brengen.

Algemene informatie voor kinderen over piraten:

www.piraten.hobbysite.info

www.spreekbeurten.info/piraten.html

www.davindi.nl (ga naar aardrijkskunde en type Marokko in)

Auteur:

Mariska Hammerstein

Illustrator:

Anco Nanninga

Vormgeving:

Anco Nanninga

Uitgeverij:

Pennenstreek

ISBN:

90-8080-693-5

Prijs:

€ 13,95

© Lesbrief: Uitgeverij Pennenstreek & Peter Vervloed

Voor de leerlingen

Je mag het boek nog niet openen, want je gaat eerst de buitenkant bestuderen. Een boek begint daar!

Probeer de volgende vragen alleen of samen met een klasgenoot te beantwoorden:

1. Wat is de titel van het boek?
2. Wie is de auteur van het boek?
3. Wie heeft het geïllustreerd?
4. In welke serie verschijnt het verhaal?
5. Hoe heet de uitgever van het boek?

Lees de flaptekst van het boek een paar keer. Probeer daarna de ontbrekende woorden in te vullen. Natuurlijk moet je de flaptekst bedekken, het boek omdraaien. Alleen piraten liegen en bedriegen.

Rond 1600 gaat als kaapvaarder naar zee, om met een kaperbrief van prins tegen de te vechten. Als Spanje en een vredesverdrag sluiten, wordt hij zelfs piraat. Zijn vrouw en dochters laat hij in achter. In Spanje ontmoet hij een vrouw. Met haar en hun zoontjes verhuist hij naar Later sluit hij zich aan bij de Barbarijse zeerovers, die in de zeventiende eeuw langs alle kusten van zitten. Jan Janse bekeert zich tot de en sinds die tijd heet hij Murad Raïs. Onder die naam wordt hij een van de meest beruchte piratenkapiteins van zijn tijd. Zijn voornaamste handel bestaat uit slaven.

Een vraagje: wat is volgens jou het verschil tussen een kaper en een piraat?

Als je het antwoord niet weet, raak dan niet in paniek. Blijf koelbloedig. Wacht je rustig af tot je het boek gelezen hebt en probeer het dan nog een keer.

Vol verwachting...

Je weet nu al veel van de inhoud van het boek. En je hebt nog geen bladzijde gelezen. Stel je voor dat jij van dit boek een film mag gaan maken. Wat voor soort film zou het dan worden?

Jij speelt trouwens zelf de hoofdrol.

- a. een informatieve film
- b. een avonturenfilm
- c. een sprookjesachtig film
- d. een actiefilm
- e. geen van die vier, namelijk een

1. Verbaal-linguïstische intelligentie (woordslim)

Vensterruiten

Deze opdracht kunnen je met tweeën doen. Jij leest de tekst van het eerste hoofdstuk voor. Jouw maatje heeft het blad vensterruiten voor zich. Terwijl jij voorleest, maakt jouw maatje een tekening in elke vensterruit en schrijft hij er steekwoorden bij over de tekst.

Let op: lees in een rustig tempo voor (jouw maatje is geen sneltekenaar).

Daarna probeert de tekenaar/schrijver aan de hand van zijn aantekeningen de inhoud van het hoofdstuk te vertellen. Jij mag helpen. Natuurlijk kun je deze opdracht ook uitvoeren bij andere hoofdstukken. Je wisselt steeds van rol.

Je weet wat er bedoeld wordt als iemand een wegpiraat genoemd wordt.

Google aangeklaagd voor piraterij op internet

PARIJS – De Franse uitgevergroep La Martinière Group heeft bij een rechtbank in Parijs een aanklacht ingediend tegen Google wegens piraterij. De uitgevergroep vindt dat Google ‘auteursrechten schendt en vervalsingen vervaardigt’ door boeken te scannen en de website te zetten. (ANP)

Maar wat hebben de zoekmachine Google en Jan Janse met elkaar te maken? Praat er eens met een klasgenoot over.

Kunnen jullie nog meer moderne piraten noemen?

2. Rekenlim (Logisch-mathematische intelligentie)

Als Jan Janse eenmaal het ruime sop gekozen heeft, duurt het even voordat hij weer thuis is. Vooraan in het boek vind je een topografische kaart.

Geef op deze kaart verschillende reizen van Jan Janse aan. Maak een soort legenda, door voor elke tocht een andere kleur te gebruiken. Ook kun je verschillende zeegevechten en kapingen met symbooltjes aangeven.

Als je een atlas gebruikt, kun je zelfs de afstanden tussen de landen en havenplaatsen aangeven. Let op de schaal! Het makkelijkst werk je als je de kaart vergroot tot A3 formaat.

Als je na verloop van tijd geen wijs meer kunt uit je lijnen, kleuren en symbolen, weet je wat voor een avontuurlijk leven Jan Janse geleid heeft.

3. Beeldslim (Visueel-ruimtelijke intelligentie) Zie 8.

4/5. Muziekslim (Muzikaal-ritmische intelligentie) Beweegslim (Lichamelijk-kinesthetisch)

Tekstfragment (bladzijde 6)

Ook de Nederlandse kapers sneuvelen bij bosjes. Maar Jan Janse pakken ze niet, o nee! Hij is te vlug, of te slim, of hij heeft gewoon veel geluk: hij komt altijd min of meer ongehavend uit de strijd.

Maar kapers kunnen zelf ook gekaapt worden, en als ze in handen vallen van de Barbarijse zeerovers, worden ze als slaven verkocht in Noord-Afrika.

Tekstfragment (bladzijde 19)

De allergrootste pechvogels zijn de slaven die roeiers op de galeien moeten worden. Geketend aan hun bank, waar ze met z'n vieren aan een roeriem zitten, moeten ze dagen, weken en soms zelfs maanden roeien.

AL DIE WILLEN TE KAP'REN VAREN

Al die wil-len te ka-p'ren va-ren moe-ten man-nen met
baar-den zijn. Jan, Pier, Tjo-res en Cor-neel.
die heb-ben baar-den, die heb-ben baar-den. Jan, Pier, Tjo-res
en Cor-neel, die heb-ben baar-den, zij va-ren mee.

zingen: veerkrachtig, met goede artikulatie.

spreektekst:

wie vaart er met ons mee?
stoe-re man-nen met baar-den!

begeleiding: later kunnen deze ritmen op instrumenten worden gespeeld en als ostinaten het lied begeleiden, b.v.:

klankstaven:

trommen:

melodie: bij wijze van inzingoefening kunnen we in dit geval ook solmiserend echozingen in het toongeslacht van het lied (mineur) b.v.:

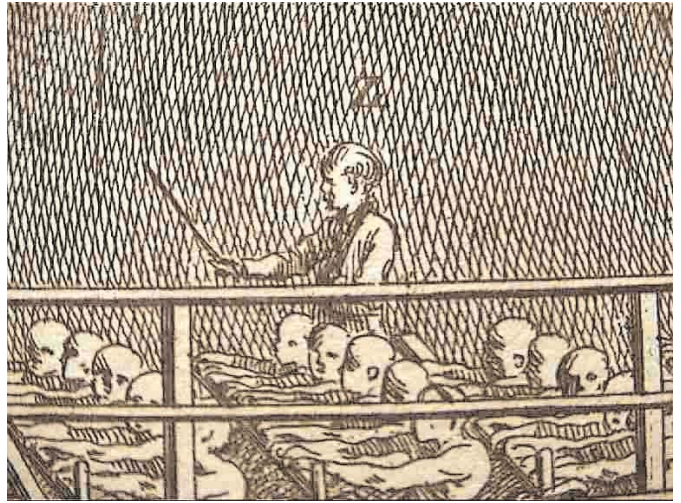
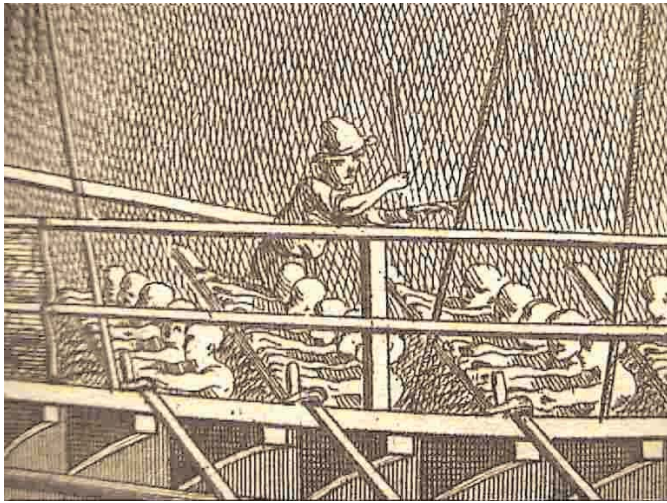
la mi la la mi do re mi re do ti la mi la do do do la

improvisatie: tekst:
al die willen een liedje zingen, moeten mensen met... zijn
al die willen de berg beklimmen...
al die willen...

Op het ritme van dit liedje kun je met een denkbeeldige peddel in je hand meeroeien. Je kunt het lied sneller of langzamer zingen en ondertussen bedenken welke avonturen jij en je maten tijdens de reis meemaken: Storm, aanval van piraten, honger en uitputting...

Welke bewegingen passen bij de verschillende avonturen?

Het is het leukst als je met drieën of vieren naast elkaar en achter elkaar gaat zitten. Zo beeld je een echte galei uit. De gymzaal leent zich uitstekend voor deze activiteit.

6. Natuurslim (Naturalistische intelligentie)

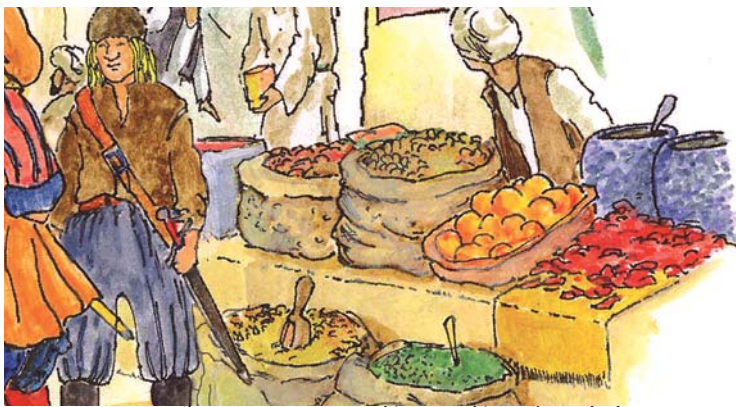
Rondom Jan Janse en zijn avonturen rook het natuurlijk heel anders dan bij jou in de klas (dat is te hopen!) Samen met een klasgenoot ga je met je reukorgaan de piratenwereld van Jan Janse oproepen.

Je hebt nodig:

- een stevige blinddoek
- genummerde potjes, doosjes en flesjes met voorwerpen, kruiden en specerijen
- een klasgenoot

Een van jullie wordt geblinddoekt, ruikt en zegt wat hij geroken heeft. De ander schrijft de antwoorden op. Daarna draaien jullie de rollen om; vergeet niet de blinddoek door te geven! Vervolgens bespreken jullie de antwoorden. (Zorg dat die ergens in een verzegelde envelop liggen.)

Suggesties: azijn, nootmuskaat, saffraan, peper, parfum, bier, wijn, teer, verf, leer, touw, vers gras, hooi, stro, moeraswater, kruidnagelolie, hout, luciferkop, vis, olijfolie.

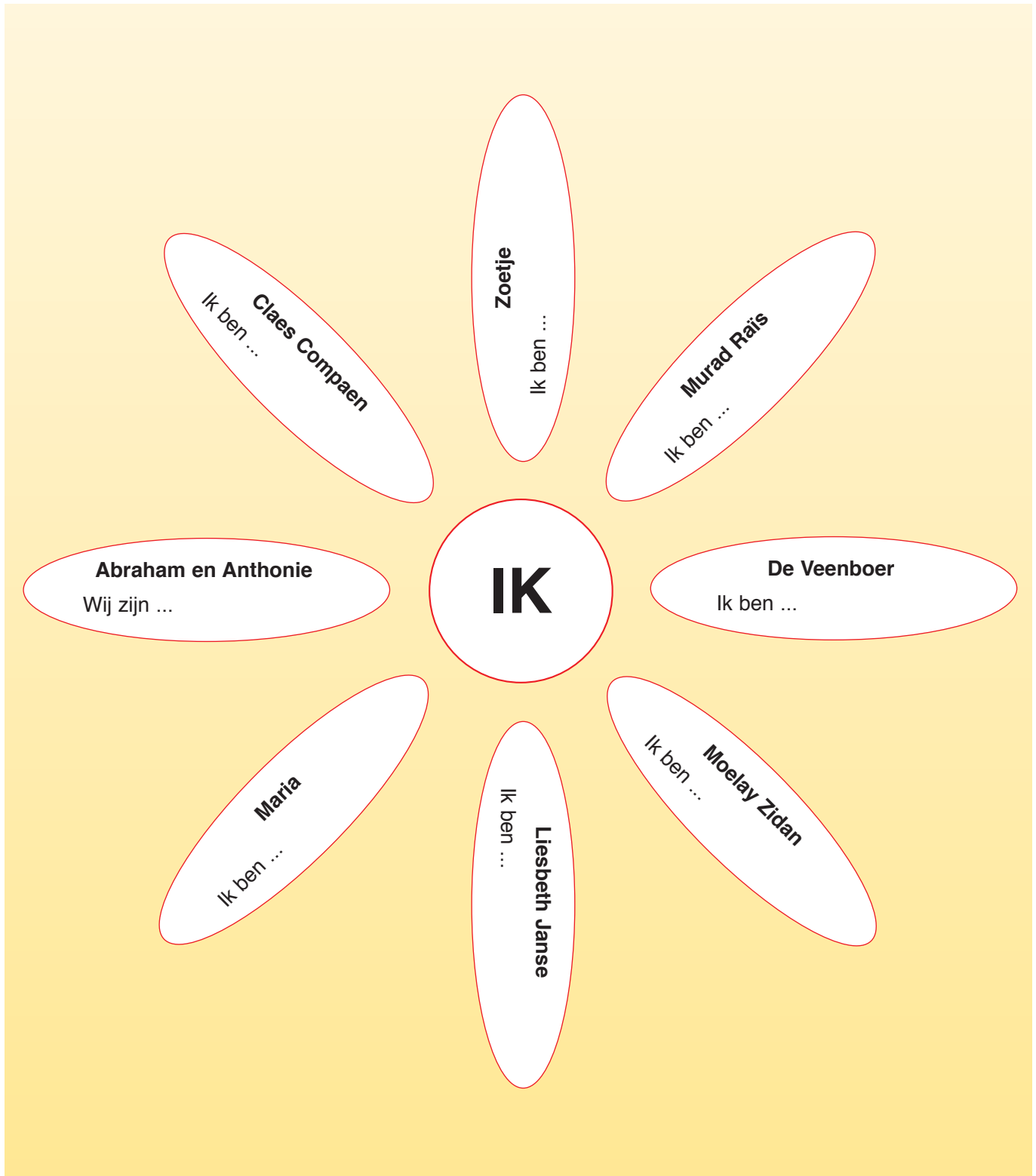

Als het te moeilijk wordt, kun je ook laten proeven en voelen.

7. Samenslim (Interpersoonlijke intelligentie)

Jan Janse krijgt tijdens zijn avontuurlijke leven te maken met veel verschillende mensen: vrienden en vijanden, geliefden en vrienden, slimmeriken en domkoppen.

Kun jij de invullen wat de verschillende personen voor Jan Janse zijn? Bijvoorbeeld: **Trijn** Ik ben ... de jongste dochter. De IK is Jan Janse zelf.

8/3. Ikslim (Intrapersoonlijke intelligentie) Beeldslim (Visueel-ruimtelijke intelligentie)

Tekstfragment (bladzijde 4)

De Republiek is de Spanjaarden ook beu en geeft kaperbrieven uit. Met zo'n brief van prins Maurits van Oranje op zak mag je Spaanse schepen aanvallen.

Zo'n kaperbrief was in de zeventiende eeuw dus een officieel document, zoals een paspoort of een rijbewijs nu. Stel je voor dat jij een kaperbrief krijgt. Hoe zal die eruit zien?

Denk eens na over het volgende:

- In de kaperbrief staan jouw kwaliteiten vermeld, als mens en als kaper.
- De tekeningen in de brief geven informatie over jouw hobby's (behalve kaperen) en jouw lievelingssport (behalve enteren).
- In jouw kaperbrief moeten een paar complimenten voorkomen: welke eigenschap of karaktertrek maken jou zo geschikt als kaper?
- Jouw kaperbrief moet er uitzien alsof hij in de zeventiende eeuw geschreven is. Je kunt inspiratie opdoen door de illustraties in het boek aandachtig te bekijken.
- Je hebt de beschikking over een computer (prins Maurits was nog niet zover) dus je kunt jouw kaperbrief ook ontwerpen met behulp van een tekenprogramma.

O ja: Weet je inmiddels wat het verschil is tussen een kaper en een piraat?